

زيبار بهروزي بارزاني - مزويري ژوري - شيرواني - برادوستي - گهردی - ههرکی .
هوزيت بارزاني:

- بيرهکهپرا - بلئي - بارزان (بهروزي - نزاری)
هوزيت مههراينيت کهفن: نهو ههذهباني ناڤهينا جزيرا بوطا و زيب (بهلکو نهو بين بيت ژبو تا هاتينه دههرا پشت چيایی مهقلوبی شپخان ناڤ (حفت عاشيرا) = بوطانی.

چهکيت ژنا لبههديننا ژ کهفندا:

نهغه باهرا پترئ چهکيت کو بکار دئينانا ژنا و کچا و بو بچوبکا و زاروا لچاخيت چوبی و گهلهک ژي تا قی چاخئ بيستئ بيت زيري و زيفی و موربکيت ببها و برنخ بون و بيت ماین. من نهف دکارا کری کو ناڤيت هندا بنقيسم و بکارئينانا وان بو کيرئ، ناڤ هندهک مابون و بيت ماین تا قی چاخ و گهلهک ناڤ من بيت پسيارکرين ژ پيره ژنيت هزر زلال و پوهن ژ دای و داپيرا ژ هوزانيت هوزاننايت کلاسيکيت کو وهکی جزيری و بهکر بهگي نهززی و سترانا و ژ گهلهک ستران و چهيرانوکا ژ سترانيت چهمکن و ژ چيروکا و ژ گهلهک ژ چيروکا و ژ گهلهک پسيارا لچل سالت چوبی بتهقهکی (بهردهوام) من هیدی هیدی خرغهکرن و نقيسين دا بهرزهنهبنهغه چونکه گهلهک ژ ناڤيت وان و ژ کارئينانی بيت چوبنه ريزا مریا. من نومیده نهغه بمين دا فولکولورئ مه يئ سهرهراز بيت!. بيت پهرتوکا چيرهستويرا بههديننا و ناميديی دا هاتين. (يا مه) ژ ههمی توخم و بابهتيت چهکيت ژنا و ناڤيت وان:

چهک	زير	زيف	تیبين و ناڤي
بازن	=	=	گهلهک توخم و گوونهبون و ژ موربکيت پيروز بون و کارهڤا (کههرب)
هنگوستير	=	=	گهلهک توخمن
گوهار	=	=	ههبون خهلهک و ههيف و تلمس و ئوبشی و گهميمک و گول و گهلهک جوړه و توخم
بهلگ و پهر	=	=	وهکی بهلگيت دارا نان پهرا
گول	=	=	گهلهک توخم بون و گهلهک ژئ نهخش و نيگاربون بو بهرسينگی
زريفه	=	=	بهربسک و نهينی و شورډبون. و تينه خاری (ل گوندا پتر زيف بون و ل باژيرا پتر زير بون)

سنجهق و بهربسک	=	=	بو بهرپرچئ و بسکا
گهده	=	=	بسهرتت کهزیا ڤهبون و بزنجيرا بو سطوی
رويشی	=	=	بهلبویک بون پتکڤه
بادله	=	=	گوکيت بچوبک لڤکيت دهسالا يئ جان دبون
بهلبیک	=	=	پرته زيرکيت بچوبک و طهنگ و حولی
تهنهلی	=	=	بسکيت بادای ڤهبون ملهبهغبون و مورکيت زير و زيفا
ملهبهغ	=	=	گوکيت زيري و زيفی و باهرا پتر بو زيرا بيت مهزن و بيت بچوبک ههبون
سطقانک			باهرا پتر ژ مهرجانا بو و دمهزن و بچوبک بون. لبني زيرهکئ مهزن و بنيگار و بقاش يا قويد - زهمرويد - پيروزه پتڤهبو، يئ زيفی يئ مهزن نهبو و قاشيت پر بها پتڤهنهبون گهلهک توخم بون و دزيرکريون
سطقانکيت موربکا	=	=	بهلکو زيرهکئ بچوبک پتڤه بو نان زيف نان پتڤه نهبو. موربک عهقيق بون (عهورکی)، بلهخش بون لهعل بون (عهقيقا صور) يا قويدبون و لازوربون (لازهورد) شينی طاری (لاپس لاصولی)، طهرگشک بون (عهقيقا سپی و گهولی) و کارهڤا کههرب بون.
بازنيت موربکا			گوکيت زيري بون و زيفی، موربکيت پر بهاون، مورکيت کارهڤئ بون، بيت زهر و عهسلی (کههرهڤئ) ههمی نان گوروفريون نان پان و پهحن بون نان باگوردانک بون.
دلک	=	=	بزنجيرکا ڤهبون بو سطوی.
گهردهني (گردانه)	=	=	گهلهک گهلهک توخم و گوونهبون بهلبوی و رويشی و پاره و گوک و گول و ستير و ههيف و باگوردانک.
مهنتهشه	=	=	ريتيت بهلبويا و زنجيرا بسهرتت ڤه بون و طهنگ بون و بهلبیک بون بو بهر سينگی.

خرخال	=	=	باھرا پتر زیف بون بو پیابون و باقا بکلبل فهدبون و دخلوله بون نان بن کلبل بون د رستی بون.
حجول	=	=	خهله کیت گهلهک توخم بون بو باقیت پیا و باھرا پتر زتیربون، بنهخش و نیگار بون.
خریم	=	=	گهلهک توخم و چورهبون ژ داغهکا زراف و طاک و بیت ٹویشی و تلمس و برویشی و تهقال و دستاروک.
سه مه که	=	=	سطقانئ زتیرا و ریز ریز بو بو سطوی و بهرسینگی و ته بهق ته بهق و توبخ توبخ و پرتیت زتیری بیت پاره بون نان نه پاره بون. هه ما ته قالیت زتیری بون هه تا نیزیکی نافکئ و زتیره کئ مه زن و په حن (پان) و بنهخش و نیگار و قاش لبنی پیئغه بو.
ستیرک و هه یفک	=	=	زتیر و زیف بون به لئ باھرا پتر زیقبون دگه ل به لبیکا و پارا و زنجیرا بو سینگی.
توق	=	=	بو گهرده نی بو پیئغه گرتیدا.
دود	=	=	وه کی میتشیت هنگفینی بون و بیه روکه کئ چوخه ی فه موکوم دکر و بو هه می گهرده نی بو.
کولاف و بادله	=	=	دگه ل ده سمالی فیرا فیرا لده رسوکی داروغ دکر (زه بت)، رویشی بسهریت لفکا فه بون.
تاس	=	=	وه کی تراری بو ژ زتیر یئ رژیای بو ژ زتیرا نان زیف بو یئ رژیای بو ژ پارتیت زیقی.
تیت و به رهن	=	=	بناف چا فا فه دکر هه تا نه نیئ، به لبویک بون نان پاره ژی پیئغه هه بون.
کومک	=	=	بارا پتر زتیر بو بسهر رویا دا دهاتنه خواری بره خن بسکا فه تلمسک و تلوقه ک بون.
کولاف	=	=	باھرا پتر زتیر بو دکره سه ری بویکئ و کچا و ژنا بو

			داوه تی دکرنئ.
که لی	=	=	باھرا پتر زتیر بو، پرتکیت به لبویکا نان پرتیت بچویک بون بیت زتیری ریز ریز (ناقئ وی یئ دسترانیت هه مکئ دا هاتی) به ری سی چا خا، دئبئخسته نه سه رتیک لسه کولافئ چوخه ی نان په روکه کئ موکوم یئ نارموشی.
که لیا پارا	=	=	باھرا پتر زتیر بو، پارتیت په حن تر بون لیسه و زتیریت فره تر. ئو ژ پرتیت طه نگ و لسه رتیک ژی هه بون وه کی که لیا ماری.
مه حه ک	=	=	بو ره خیت قوتکی لسه ره هردو ره خیت سینگا وه کی قه یتان و به لبویا و پارتیت طه نک و بچویک گه له ک توخم بون. و پاره ژی بون.
زنجیر	=	=	گه له ک توخم و گونه بون بو سطوی و سینگ و پوشی و زه نکا.
تزی	=	=	وه کی موریکا بون درتیز و درتیز و پیکشه بون بخه له کا بو حه فکئ و دو جارا تی دتالاند.
ته یرک (ته یرو قومچی)	=	=	وه کی چویچکا بون باھرا پتر زتیر گه له ک توخم و چوره و بتنی بو به رسینگا و بو بنیت رویشی بیت پوشیا و که سره وانا.
قومچی	=	=	وه کو قومچا و دو گمابون و بشکوژ سه راسه ر لیقیت قوتکا، هیزارا و ده سمالیت سه ری.
شف و دا ف	=	=	دئبئخسته نه هیزارا و فیسطانا وسا کو و پالتوتیت ژنا دپه روکارا داروغه دکرن و دناف رادبرن، وه کی تیتلا درتیزوک بون هنده جارا موریکیت پیروز پیئغه بون.
رژیای	=	=	وه کی طه بیسوکا و مله به غا و تللیکا دئبئخسته نه به روکیت فیستانا و قوتکا و پالتوا و زتیر و ان د طه بیسی.

ناث طهنگی.			
یا ته قال و یا بافته و بسهرک گهه گهه بون وهکی که فچکا و وهکی مهلبه ندا و چارگوشا و ستوبر. و نان سهرک دمه زن بون بشویتکه کا چوخه بقیه و د داروغه کری بون.	=	=	که مەر
دکره سهری. مهزنییا وی و قاشکرن لدویف ژئیها تنی بو، باهرا پتر زیر بو.	=	=	تانج
بو بهر سینگا و قوتکا.	=	=	بشکوژ
بناف چاقا فه دکرن و ب پرچی فه نان پوشیاقه وهکی ته قالکا بون.	=	=	نه ترهک
برهخ کوژییت پوشیا و دهرسوکا فه دکرن دهاتنه سهر نه نیی و هه تا سهر رویا و بسکا.	=	=	لف و شه تری
بو پشتی بکه مه راهه.	=	=	حه یاسه
زیر پتر بون و پاره بون نان زیف برهخ ئیکفه په بیسک په بیسک و لنیقی زیره کی (پاره کن) مه زن بو، بو حه فکی و سینگا.	=	=	جهر جهره
مه زن نان تلمسهک بو بهر سینگا نان پپوشین هنداف بسکا و باهرا پتر زیر بون.	=	=	ئوبشی
وهکی ئوبشیکا بون و گولکییت سونبلا بون شبتی گومتلکا بو بهر پرچی و بو بهر سینگا.	=	=	سنبل
وهکی زهنگلا بون بو زنجیرا لبهر سینگا و بو گوهارا.	=	=	زهنگلک
بو پرچ و ناث چاقییت بچویکا وهک به لبویکا بون د طه نک بون.	=	=	ناث چاکک

مراری بون بو حه فکی و گه رده نی و سهری وهکی سطفانکییت مراریا و دوطا و سنی طا و چارو. دهه و پتر ریزبون و د گه لیک د بادای بون.	=	=	تور
دوجارا نان جارهنی نان سنی جارا دکره زه ندکی و باصکی و تنی د نالیسا و بنیگار و نه خش و چاقی وی موریکه کا بهر پیروز بو، یا قوید - زه مروید - پیروزه - عه فرکی نان توخمه کنی دی.	=	=	مار
زنجیر بو و باگوردانک و بالولک پیقه بون و بنی وی جهی قورناتی بو بکه نه تیدا دبه زاروا ددانا.	=	=	مه همدی (محمدی)
وهکی به لگه کنی طه نک بو لسهر نقیسی بو (ماشالله) بو ناث چاقکا بچویکا.	=	=	ماشالله
جوتکی مازیا بو یی زیر و زیف کری بو، بو ناث چاقییت بچویکا و زاروا.	=	=	بهرکاتک (بهرکاتیک)
نیقه کا وی خه لهک و توک دکر و بناف چاقییت بچویکا فه دکر.	=	=	دهانکی رویی و گورگی (کنبله)
کالوخ بون بو نقشتیا و ئایاتییت قورناتی و قورناتی بچویک بو بچویکا و مه زنا.	=	=	حه ماهیلک
بازنکه کی گه لهک تهرز و زنجیرکهک پیقه بو و بخه لهکه کا گوستیری پهرچومه و له حیم کر بو، بو بچویکا و زاروا و ژنا.	=	=	بازن - گوستیر
وهکی راپینی بو، به لکو موریکیت کاره فنی دنابهینی دابون ریز ریز نان موریکیت پیروز بییت گورور.	=	=	حیسیل
وهکی شانکییت میشا بییت نیگار هویر سهرتیت گوستیرا و گردانا.	=	=	شانه
پرتییت زیری و وهکی که فچکا و هنده جارا ژ پارابون بو	=	=	قاییش